

Järva maakonnas Türi vallas Kädva külas Kärü metskond 118 maaüksusel riigimetsa kvartali VH099 eraldisel 13, kvartali VH100 eraldisel 14, kvartali VH101 eraldisel 1 ja kvartali VH110 eraldisel 11 harvendusraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Riigimetsa Majandamise Keskuse (registrikood 70004459) volitatud esindaja Sven Soometsa poolt 12.06.2024, 30.06.2024 ja 11.10.2024 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”, otsustab **Keskkonnaamet**:

1.1 Jätta algatamata Järva maakonnas Türi vallas Kädva külas Kärü metskond 118 maaüksusel (katastritunnus 37501:001:0054) riigimetsa kvartali VH099 eraldisel 13, kvartali VH100 eraldisel 14, kvartali VH101 eraldisel 1 ja kvartali VH110 eraldisel 11 harvendusraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Riigimetsa Majandamise Keskuse (registrikood 70004459) volitatud esindaja Sven Soomets esitas 12.06.2024, 30.06.2024 ja 11.10.2024 Keskkonnaametile metsateatist, millega kavandatakse riigimetsa kvartali VH099 eraldisel 13 harvendusraiet 2,13 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 70 tm, kvartali VH100 eraldisel 14 harvendusraiet 1,33 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 45 tm, kvartali VH101 eraldisel 1 harvendusraiet 2,49 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 73 tm ja kvartali VH110 eraldisel 11 harvendusraiet 5,22 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 131 tm. Metsateatistid on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris (metsaregister) nr-tega 50001067937, 50001026225, 50001026227 ja 50001045234.

Kavandatav raieala (v.a kvartali VH100 eraldise 14 põhjaosa 0,8 ha ulatuses) paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel **Kõnnumaa-Väätsa linnualal** ja **Kõnnumaa looduslal** ning Vabariigi Valitsuse 13.01.2005 määrusega nr 1 „Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine” (edaspidi määrus nr 1) kaitse alla võetud **Kädva metsise püsielupaiga piiranguvööndis**.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224

„Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhinnangust (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhinnang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet teavitas haldusmenetluse seaduse § 41 alusel metsateatiste nr 50001026225, 50001026227 ja 50001045234 menetlustähtaja ületamisest 16.07.2024 kirjaga nr 13-4/24/15213.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõike 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Riigimetsa kvartali VH099 eraldisel 13 kavandatakse harvendusraiet (2,13 ha, hinnanguline raiemaht 70 tm), kvartali VH100 eraldisel 14 kavandatakse harvendusraiet (1,33 ha, hinnanguline raiemaht 45 tm), kvartali VH101 eraldisel 1 kavandatakse harvendusraiet (2,49 ha, hinnanguline raiemaht 73 tm) ja kvartali VH110 eraldisel 11 kavandatakse harvendusraiet (5,22 ha, hinnanguline raiemaht 131 tm).

Harvendusraie on hooldusraie (MS § 28 lõige 4 punkt 2). Harvendusraie eesmärgiks on metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimine ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamine (MS § 28 lõige 7 punkt 2). Pärast harvendusraiet ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem metsa majandamise eeskirja¹ lisas 1 märgitust (MS § 31 lõige 2, metsa majandamise eeskirja § 6 lõige 4). Kui puistu kõrgus on madalam, kui kõrgus, millele on sätestatud rinnaspindala alammäär, siis tuleb arvestada, et keskkonnaministri 16.01.2009 määruse nr 2 „Metsa korraldamise juhend” § 17 lõikest 5 tulenevalt on harvendusraiel maksimaalne kavandatav väljaraie puistu esimesest rindest koos kokkuveoteedelt raiutud puiduga 40% rinde raie-eelsest tagavarast.

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Käru metskond 118 maaüksus Järva maakonnas Türi vallas, kus kehtib Türi Vallavolikogu 24.11.2022 otsusega nr 56 kehtestatud Türi valla üldplaneering², millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatava raie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatöodel

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 nr 88 määruse nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

² Kätesaadav: <https://www.tyri.ee/uldplaneering1>

metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietöödel on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietöödel saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Käru metskond 118 maauksuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa ja see asub hajaasustuspiirkonnas.

Riigimetsa kvartali VH100 eraldisele 14 kavandatava raieala mõjualas (milleks loetakse kuni 30 meetrit)³ on 12.06.2024 kinnitatud registrikandega nr 50001026226 kavandatud harvendusraie (pindala 1,82 ha; hinnanguline raiemaht 64 tm). Riigimetsa kvartali VH101 eraldisele 1 kavandatava raieala 30 m mõjualas on 06.11.2024 kinnitatud registrikandega nr 50001074760 kavandatud lageraie (pindala 2,07 ha; hinnanguline raiemaht 630 tm).

Kavandatud raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub jänese kapsa-kõdusoo (VH099 eraldis 13 ja VH101 eraldis 1), mustika-kõdusoo (VH110 eraldis 11) ja angervaksa (VH100

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”. https://media.rmk.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmendid_lopparuanne_R1.pdf

eraldis 14) kasvukohatüübis. Eraldisel 11 kasvab latimetsa arenguklassi ning eraldistel 1, 13 ja 14 kasvavad keskealise metsa arenguklassi kuuluvad kase enamusega puistud.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavast raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raie läbi viiakse. Raiealadega piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, ala ei paikne veekogude rannal või kaldal ega märgalal ning seal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kavandatav raieala asub **Kädva metsise püsielupaiga piiranguvööndis**, mis paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel **Kõnnumaa-Väätsa linnualal** ja **Kõnnumaa looduslal**. Kõnnumaa-Väätsa metsise püsielupaik on kaitse alla võetud määrusega nr 1, millega on kaitse alla võetud II kaitsekategooriasse⁴ kuuluva linnuliigi metsise (*Tetrao urogallus*) väljaspool kaitsealasid asuvad elupaigad, mida tuleb kaitsta liigi soodsa seisundi tagamiseks (määrus nr 1 § 1). Kavandatav raieala asub Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel metsise piiritletud elupaigas registrikoodiga KLO9102097. Tingimused metsa majandamisele metsise püsielupaiga piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja § 4 lõigetes 7–9.

Eraldis 13 piirneb alaga ehk raieala 30 m mõjualasse jääb ala, kus on registreeritud loodusdirektiivi⁵ I lisas nimetatud elupaigatüübi soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) tunnustele vastav metsaala.

Eraldis 11 piirneb alaga ehk raieala 30 m mõjualasse jääb ala, kus on registreeritud loodusdirektiivi⁶ I lisas nimetatud elupaigatüübi siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) tunnustele vastav metsaala.

Eraldisel 13 kavandatava raieala 30 m mõjualasse (ca 20 m kaugusele) jääb ala, kus on registreeritud vääriselupaik nr 205516 (tüüp: haavikud).

Kultuuriväärtusi kavandataval raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35. Kavandatavate raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

⁴ I ja II kategooria kaitsealuste liikide loetelu on toodud Vabariigi Valitsuse 20.05.2004 määruses nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu”.

⁵ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

⁶ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava harvendusraie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatava raie mõju keskkonnamelementidele:

Määruse nr 1 järgi on puidu kokku- ja väljavedu keelatud külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja (määruse nr 1 § 3 kohaselt Keskkonnaamet) võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab (määruse nr 1 § 4 lõige 9). Pinnast ei kahjustata, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnaselt või kaitseala valitseja nõusolekul külmumata pinnasega juhul, kui pinnas seda võimaldab.

Vesi – raiealal ja selle vahetus läheduses ei asu veekogusid, seega raietööd veekogusid ei mõjuta.

Välisõhk ja kliima – kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – harvendusraie, mille käigus ei teki lagedat ala, puistud raiutakse vaid hajusalt hõredamaks, kusjuures esimese rinde rinnaspindala ei tohi langeda alla metsa majandamise eeskirja lisa 1 sätestatud alammäära, on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, seega ei mõjuta raie eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust. Arvestades, et vääriselupaiga alal ei raiuta, harvendusraie käigus lagedat ala ei teki ning raiutva ala ja vääriselupaiga vahele jääb ca 20 m laiune küpse metsa riba, siis kavandataval raiel puudub mh mõju ka vääriselupaigale.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – kavandatav raie neid elemente oluliselt ei mõjuta. Raie on kavandatud kokku 11,17 ha suurusel alal, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskoormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatav raie on ühekordse lühiajalise mõjuga, kestusega umbes kuni üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raie on kavandatud Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel **Kõnnumaa-Väätsa linnualal** ja **Kõnnumaa looduslalal**. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 1 alapunktis 18 ja punkti 2 alapunktis 154.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Kõnnumaa-Väätsa linnuala või Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist.

Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁷ järgi tuleb elupaikade halvenemisenä käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga.

Looduskaitseaduse (LKS) § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁸ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega, vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatava raie tegemisel säilib puistute esimene rinne. Raie käigus raiutakse puistud hajusalt hõredamaks, vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Seega, metsamaastik ei killustu ning maastikuilme oluliselt ei muutu ning olulist kumulatiivset mõju ei ole.

Kavandataval raiealal jääb EELIS-e andmetel II kategooria kaitsealuse linnuliigi metsise (*Tetrao urogallus*) elupaika (registrikood KLO9102097). Metsise elupaikade kaitse kuulub Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärkide hulka. Metsise elupaiga kaitseks on antud juhul moodustatud Kädva metsise püsielupaik, mille piiranguvööndis kavandatavad raiealad asub. Siseriiklike kaitsealade moodustamisel (sh piiride paikapanemisel ja kaitsekorra kavandamisel) on arvestatud, et ka Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade kaitse-eesmärgid oleksid kaitstud.

Metsise pikaajaliseks kaitse eesmärgiks on stabiilse või kasvava populatsiooni saavutamine (1500–2400 metsisekukke) ja vähemalt 400 mänguasurkonna säilimine. Metsise ja tema elupaikade kaitse on tagatud siseriiklike õigusaktidega.

LKS § 55 lõige 6 sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Metsise kaitse tegevuskava⁹ kohaselt on metsise põhiliseks häirimiseks pesitsusperioodil (sh mänguperioodil) tehtavad metsatööd, trasside raied ning teised metsas tehtavad tööd. Raied pesitsusperioodil võivad viia pesitsuse ebaõnnestumiseni. Isaslindude mänguaeg kestab veebruarist kuni maikuu keskpaigani. Emaslind muneb vahemikus aprilli keskpaigast kuni juuni keskpaigani, haudumine kestab 26 päeva. Pojad kooruvad tavaliselt juuni esimesel poolel. Oluline elufaas on tibude toitumisperiood. Paljunemisperioodil 1. veebruarist kuni 31. juulini metsise elupaigas raietöödest hoidumine aitab tagada eduka pesitsemise.

Kavandataval raiealal ei ole registreeritud Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe, kuid eraldisel 13 kavandatava raieala 30 m mõjualas asub loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüp soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning

⁷Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁸ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

https://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envvtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

⁹ Keskkonnaministri 20.05.2015 käskkirjaga nr 456 kinnitatud „Metsise (*Tetrao urogallus*) kaitse tegevuskava” on kättesaadav: <https://pilv.envir.ee/index.php/s/7i5MKGRrkTqXK6r?path=%2FLoomad%2FLinnud>

eraldisel 11 kavandatava raieala 30 m mõjualas asub loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüp siirdesoo- ja rabametsad (91D0*), kusjuures esimene paikneb Kädva metsise püsielupaiga sihtkaitsevööndi alal (sihtkaitsevööndis on mh keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine). Metsaelupaigad on looduskaitsele väärtuslikud metsaalad, kus elurikkus ja looduslikkus on säilinud. Elupaigatüüpide soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ja siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) kaitse kuulub Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärkide hulka. Keskkonnaamet tegi 07.02.2022 kirjaga nr 7-4/22/2442 „Loodusdirektiivi metsaelupaigatüüpide range kaitse alla võtmine” Keskkonnaministeeriumile (praegune Kliimaministeerium) LKS § 8 lõike 1 ning § 13 lõike 1 alusel ettepaneku muuta Natura 2000 võrgustiku loodus- ja linnualadega kattuvate siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaitsekorda selliselt, et loodusdirektiivi I lisas nimetatud metsaelupaigatüübid (sh 9080* ja 91D0*) oleksid rangelt kaitstud, alad on EELIS-esse kantud projekteeritavate alade kaardikihile (Metsaelupaikade looduskaitseala, Metsaelupaikade sihtkaitsevöönd). Kuna raiet ei tehta metsaelupaigas ning piirnevatel aladel raiete käigus lagedat ala ei teki, siis ei saa elupaigatüüpide pindala väheneda, samuti ei halvene elupaikade kaitsestaatuse pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur. Puistu raiumine kavandataval raiealal ei mõjuta kaugemal kui 30 m asuvaid elupaikaid negatiivselt.

Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud. Metsaelupaigatüüpide kahjustamise vältimiseks on võimalik kokkuveoteede asukoht valida selliselt, et need ei läbiks elupaigatüübi ala. Inimtegevuse jäljed metsaelupaigas rikuvad selle looduslikku struktuuri ja vähendavad esinduslikkust.

Kuna kavandatava raieala 30 m mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eelpool käsitletule muid Kõnnumaa-Väätsa linnuala ega Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärkideks olevate liikide elupaiku ega loodusdirektiivi elupaigatüüpe, siis kavandatav raietegevus nende alade kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Kõnnumaa-Väätsa linnuala ja Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Harvendusraie on kavandatud siseriiklikult kaitse alla võetud Kädva metsise püsielupaiga piiranguvööndis, eraldistel 13 ja 11 kavandatavate raiealade puhul sihtkaitsevööndiga piirneval alal. Mõju püsielupaiga kaitse-eesmärgile, mis kattub Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärkidega (metsise elupaiga kaitse), on käsitletud punktis 3.3.1.2.

Raiealal ja selle 30 m mõjualas ei esine muid kaitstavaid loodusobjekte, sh kaitsealuste liikide leiukohti, mida raie mõjutaks.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Kavandataval harvendusraiel Kärü metskond 118 ei ole olulist (sh kumulatiivset) mõju. Raiel säilib puistute esimene rinne (ei teki lagedat ala). Seega, kavandataval raiel ei ole olulist koosmõju kaitse-eesmärkidele.

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, LKS-ga, määrusega nr 1 ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist koosmõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Püsielupaigas kaitstavale linnuliigile metsisele kahjulike mõjude minimeerimiseks tuleb piiranguvööndis metsa majandamisel arvestada määruses nr 1 toodud nõuetega.

Püsielupaiga piiranguvööndis on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab (määruse nr 1 § 7 lõige 9).

LKS § 55 lõikest 6 lähtuvalt on keelatud kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal. Sellest tulenevalt on raietööde tegemine keelatud metsise paljunemise ja poegade kasvatamise perioodil 1. veebruarist kuni 31. juulini, mis aitab vältida metsise häirimist sigimisperioodil ning pesade ja munade hävitamist. LKS § 55 lõige 6¹ sätestab, et keelatud on looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani, seega tagab raietöödele seatav ajaline piirang pesitsusrahu ka teistele metsalindudele.

Lähtuvalt MS § 31 lõikest 2 ja metsa majandamise eeskirja § 6 lõikest 4 ei tohi pärast harvendusraiet puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem metsa majandamise eeskirja lisas 1 märgitust. Keskkonnaministri 16.01.2009 määruse nr 2 „Metsa korraldamise juhend” § 17 lõige 5 sätestab, et maksimaalne kavandatav väljaraie puistu esimesest rindest koos kokkuveoteedelt raiutud puiduga on harvendusraiel 40% rinde raie-eelsest tagavarast.

Soovitused lähtuvalt metsise elupaiganõudlusest:

- 1) säilitada suuremaid haralisi mände;
- 2) hoida võimalikult palju puhmastikuga maapinda raidmetest puhtana (koondada raidmed kokkuveoteedele), et mitte vähendada oluliselt metsiste toitumiseks vajaliku puhmastiku pinda ja ligipääsetavust tibudele;
- 3) jätta 1 ha kohta vähemalt 2 raiumata 0,1 ha suurust eraldiseisvat ala, kus säilitatakse ka alusmets ja II rinne.

Metsise jaoks on oluline puhmarinde, eriti mustika säilimine, mis on tähtsal kohal metsise toidulaual. Suuremad haralised männid sobivad metsisele mängu- ja toidupuudeks. Soovitus raiumata alade säilitamiseks on antud harvendusraie mõju leevendamiseks ning metsisele võimalike sulgimiskohtade jätmiseks. Täpsemat teavet metsise elupaiganõudluse kohta on võimalik saada metsise kaitse tegevuskavast.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsi, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud metsa majandamise eeskirjaga.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järeldus

Kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodsad mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Kõnnumaa-Väätsa linnuala ning Kõnnumaa loodusala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.

2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitseõuetele vastavalt on avariolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Jaan-Markus Järva
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond